

LA VISITA DOMICILIÀRIA

**DOCUMENT ANNEX ALS PROGRAMES
DE SEGUIMENT I ASSESSORAMENT
EN L'ÀMBIT DE FAMÍLIA**

GENER 2019

ÍNDEX

1. LA VISITA DOMICILIÀRIA
2. OBJECTIUS
3. METODOLOGIA
 - 3.1 PLANIFICACIÓ
 - 3.1.1 FINALITAT
 - 3.1.2 ANÀLISI
 - 3.1.3 CONCERTACIÓ
 - 3.2 REALITZACIÓ
 - 3.2.1 OBSERVACIÓ ENTORN
 - 3.2.2 OBSERVACIÓ HABITATGE
 - 3.2.3 OBSERVACIÓ DE LA DINÀMICA FAMILIAR
4. INFORME. VALORACIÓ FINAL
5. BIBLIOGRAFIA

1. LA VISITA DOMICILIÀRIA

En la literatura especialitzada podem trobar diferents conceptualitzacions de la visita domiciliària. Així, hi ha autors que la defineixen com una tècnica pròpia del Mètode de Treball social i, d'altres, la conceben com quelcom més complex, en la mesura que s'apliquen varies tècniques de treball en una mateixa situació, alhora que, una actuació professional identitària dels treballadors socials.

Podem trobar diferents definicions de visites domiciliàries, com ara:

“ L'atenció proporcionada a la llar de l'individu o família, amb l'objecte de conèixer la seva realitat socio-econòmica, ambiental i cultural, complementar el diagnòstic, estimular la participació activa de la família, realitzar intervenció social amb objectius de forment, protecció, recuperació i rehabilitació de la salut” (Ministerio de Salud, 1993).

“ La visita que realitza el Treballador Social a una llar, intentant establir un contacte directe amb la persona i/o família, en el lloc de convivència, amb objectius d'investigació o tractament, ajuda o assessorament” (Ander-Egg E., 1995).

“ Entrevista efectuada al domicili del subjecte d'atenció per tal de profunditzar i observar l'ambient familiar i, que contribueix directament a interrelacionar fets reals facilitant la precisió del diagnòstic.” (Quiroz Salazar, D. 1999)

“ La visita domiciliària és un acte professional [...]. No es tracta d'una tècnica en ella mateixa ja que es compón de diferents tècniques: l'entrevista (amb els seus recursos específics, subtècniques i habilitats), i l'observació en les seves diferents formes (participant, estructurada, no estructurada, focal...) (González Calvo, V. 2003)

En definitiva, la podem considerar com una tècnica d'intervenció, constituïda principalment de tècniques complementàries d'observació i d'entrevista, que permet l'acostament i la interacció del professional amb el context intern i extern (grups i comunitat) de la persona i de la seva realitat familiar.

La visita domiciliària permet al professional una aproximació més ajustada a la realitat d'aquest i al seu context i, per tant, un marc en el qual observar i apreciar de forma més directa, les dificultats, les carències, els recursos i les potencialitats.

Les particularitats de la tasca professional a realitzar durant la visita a domicili, poden variar en funció del context i de l'objectiu amb el que es faci aquesta visita. En aquest sentit, en un context avaluatiu, la visita pot proporcionar informació addicional

que complementa l'aconseguida per mitjà de les entrevistes i es pot dur a terme responent a diferents objectius. Per contra, si la visita domiciliària respon a una petició judicial, exclusivament, conformaria un context de control, que té unes particularitats concretes que poden incidir amb més força en la relació usuari-professional.

2. OBJECTIUS

Els objectius a l'hora de realitzar una visita domiciliària, en el context de les intervencions de l'EATAF són:

1. Obtenir, verificar, ampliar informació en el procés d'avaluació familiar
2. Observar l'ambient social i familiar
3. Control de situacions socio-familiars
4. Ampliació de tècniques d'intervenció individual familiar
5. Reforç de les orientacions ja facilitades a la família (seguiments)

3. METODOLOGIA

3.1 PLANIFICACIÓ

3.1.1 FINALITAT

A l'hora de planificar la visita a domicili és important clarificar la finalitat i el motiu d'aquesta acció. En el context avaluatiu/pericial en el qual treballem, s'han de fer visites domiciliàries quan els jutges expressament ho requereixin o bé per iniciativa del tècnic, quan consideri necessari observar el context del domicili, les condicions d'habitabilitat i/o les dinàmiques relacionals i familiars.

Les visites domiciliàries en els procediments d'oposició a mesures administratives poden efectuar-se quan les condicions de l'habitatge ha estat un dels indicadors de negligència i, per tant, s'ha de valorar l'estat actual i els possibles canvis esdevinguts posteriorment a la mesura. També quan, després de la resolució de desamparament, s'hagi produït un canvi de domicili que requereixi una nova avaluació, en cas que no s'hagi avaluat per altres serveis.

Les visites domiciliàries en els procediments d'oposició a mesures administratives sobre idoneïtat de l'adopció, es farà la visita domiciliària, quan sigui un dels indicadors de no-idoneïtat. Aquest aspecte el recull la normativa vigent. (Decret 2/97, de 7 de gener, pel qual s'aprova el Reglament de protecció dels menors desamparats i de l'adopció, modificat parcialment pel Decret 127/97, de 7 de maig).

Atesa la particularitat del context judicial, en què la vivència de la família pot ser des del control i de cert recel cap al professional, s'assenyala com a recomanació general la conveniència que les visites a domicili siguin realitzades per dos professionals¹ i que un dels dos sigui treballador social.

3.1.2 ANÀLISI

Així mateix, i previ a la concertació de la visita a domicili, seria necessari un estudi previ del cas, per mitjà de les diferents tècniques d'avaluació (anàlisi expedient judicial, entrevistes amb progenitors o altres membres de la família, sessions d'exploració a menors, coordinacions professionals, etc..).

Aquest recull d'informació ens permetrà clarificar la finalitat, i emmarcar la visita a domicili a l'usuari.

3.1.3 CONCERTACIÓ

A l'hora de dur a terme la visita a domicili serà necessari definir el dia de la visita, la disponibilitat i la franja horària, la intervenció d'altres professionals (tant si són de l'equip, com si pertanyen a d'altres serveis externs), als qual haurem d'identificar, i establir amb la família les condicions de la visita –qui hi serà present, objectius – i la seva confirmació i acceptació.

En cas que es detectin defensivitats, reticències o rebuig i no es pugui realitzar la visita a domicili, s'assenyalarà per Nota Informativa o en l'Informe.

3.2 REALITZACIÓ (OBSERVACIÓ ENTORN I HABITATGE)

La visita a domicili com a actuació professional, inclou diferents tècniques com l'observació i l'entrevista. L'observació, en aquest sentit, és la tècnica de recerca emprada que ens serveix per recopilar informació i per complementar d'altres procediments en l'avaluació de la família.

En l'observació podem distingir tres àrees: l'entorn, l'habitatge i la dinàmica familiar i/ grupal.

3.2.1 Observació de l'entorn:

- Tipus de municipi: Poble, ciutat, barri (cèntric, perifèric, residencial, dormitori..)

¹ González Calvo, V. La visita domiciliària, una oportunitat para el conocimiento de la dinámica relacional de la familia. Revista de Servicios Sociales y Política Social nº 61. pags. 63-86. 2003

- Serveis: Comunicacions (presència de xarxa transport públic, vies d'accés privat); serveis a la comunitat (sanitaris, socials, educatius)

3.2.2 Observació de l'habitatge:

- Tipus d'habitatge: Bloc de pisos, casa unifamiliar, casa de poble..
- Règim: regulat (lloguer, propietat, hipoteca, usdefruit, compartit..); no regulat (cessió familiar, habitació lloguer, ocupació irregular...)
- Condicions de l'habitatge:
 - Serveis bàsics: aigua, electricitat, sistema calefacció/aire condicionat, electrodomèstics bàsics (nevera, rentadora), d'ús (T.V., ordinador)
 - Salubritat: lluminositat, ventilació, neteja de les estances, animals domèstics..
 - Ordre general de l'habitatge
- Distribució dels espais:
 - compartits (menjador, sala d'estar, terrasses, bany, habitacions comunes –de jocs, despatxos..-).
 - Individuals (habitacions, nombre de persones, suficiència dels espais).
 - En casos d'oposició a mesura administrativa i idoneïtat observar l'espai destinat al fill/s:
 - manteniment intacte de l'habitació (santuari en espera del retorn)
 - millorada (renovació en espera del retorn, elements que s'han modificat i els que s'han mantingut)
 - adaptació (està ocupada per algun altre membre familiar)
 - altres usos de l'habitació.
- Altres elements:
 - Actitud durant la visita (col·laboració, defensivitat, cordialitat,...)
 - Ambient de la llar (calidesa, fotografies, elements de decoració);

- Presència/absència elements de risc (productes de neteja o fàrmacs a l'abast)
- Mesures seguretat (endolls, portes a les escales, finestres....).

3.2.2 Observació de la dinàmica familiar: Si hi ha membres presents, interrelacions familiars, missatges no verbals, rols adoptats per cada membre, etc..

4.- VALORACIÓ FINAL. INFORME.

La informació obtinguda de la visita domiciliària s'ha de plasmar en l'informe, en un apartat específic i destinat a aquest efecte, seguint les mateixes premisses que marquen la resta d'informació:

- Informació objectiva, sintètica i ajustada a les àrees observades, destacant les potencialitats i els aspectes positius; així com allò susceptible de millora, i mantenir un equilibri entre la descripció objectiva i la interpretació.
- Si la visita a domicili s'ha realitzat amb el suport d'un altre tècnic, cal especificar-ho en una nota a l'apartat Metodologia de l'Informe.

5.- BIBLIOGRAFIA

ANDER-EGG E. (1995). *Diccionario del Trabajo Social*. Ediciones Lumen. Buenos Aires.

CAZORLA BECERRA, KETTY; FERNÁNDEZ HORMACHEA, JEMIMA Reflexiones en torno a la visita domiciliaria como técnica de trabajo social. [Revista universitaria de Trabajo Social](#), ISSN 0718-0659, [Nº. 3, 2007](#), págs. 71-86

GONZÁLEZ, VALENTÍN. (2003). *La visita domiciliaria, una oportunidad para el conocimiento de la dinámica relacional de la familia*. <http://www.ts.ucr.ac.cr/meridianos.htm>. España. visitado en Marzo de 2007.

MINISTERIO DE SALUD. (1993). *Orientación y Normas Técnicas para el asistente social en salud*. Santiago.

QUIROZ E, SALAZAR D. (1999). *Términos de uso frecuente en el Trabajo Social Chileno*. Ediciones Universidad de la Frontera. Temuco.